

Tak především: Jak známo, pravidla pravopisu nejsou zákon, který lze nějak vynucovat. Do konce jsou Pravidla pravopisu vedena »toliko« jako školní pomůcka. V jakékoli tištěné verzi Pravidel (neměl jsem však v ruce nějaké eventuální nejčerstvější vydání) se dosud nevyskytuje výklad, které přináší internetová Jazyková příručka, kterou ovšem provozuje oficiální jazykové pracoviště – viz obrázek. Také asi internetová Jazyková příručka nejspíš nebude považována za oficiální kodifikační kánon. Nicméně vyjadřuje směr, kterým se současná jazykověda ubírá a v tomto případě nám trošičku kalí stojaté vody klasické typografie. V červeně označených pasážích totiž podává nový výklad. Zatímco »dosud« jsme klasicky sázeli *autobus Hradec Králové–Litomyšl* s pomlčkou bez mezer, nyní bychom měli mezery dělat, přičemž autobus *Jilemnice–Praha* bude i nadále »postaru« bez mezer. Výklad je takový, že v případě Jilemnice/Praha jsou pomlčkou spojovány rovnocenné výrazy, kdežto v případě Hradec Králové/Litomyšl jsou spojeny neadekvátní výrazy *Králové* a *Litomyšl*. Ejhle! Vždy jsem volal po logice v jazyku a už je to tady... Podobně je tomu níže v rozmezí dat: *1.–3. 6.* (pomlčka bez mezer spojuje pořadí dnů, prvního/třetího), oproti *1. 1. – 7. 12.* (pomlčka s mezerami zde spojuje měsíc leden a sedmý den prosince, neboli nestejnorodé prvky). Tolik tedy k otázce nového výkladu použití pomlčky – zatím k zažití, podrobněji a nějaké další příklady či komentáře třeba příště...

Nový náhled na pomlčku...

Milí přátelé typografie a dobré češtiny, rád bych vás upozornil – pokud se tak již dříve nestalo – na internetovou jazykovou příručku nacházející se na adrese <http://prirucka.ujc.cas.cz/> – a při té příležitosti rovněž na jistou změnu v náhledu na to, kdy psát/sázet pomlčku s mezerami a kdy bez mezer.

Internetová jazyková příručka: pomlčka

http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=pomlčka&Hledej=Hledej

Internetová jazyková příručka

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ
AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.

Hlavní stránka Hledání konkrétního slova nebo tvaru slova.

O příručce

Pomlčka (Skrýt)

Pomlčka (–), typograficky též označována pauza, je pojmenování pro dlouhou vodorovnou čárku (pozor na mylnou záměnu s podobným znaménkem, spojovníkem – viz heslo [Spojovník](#)). Obvykle bývá užívána ve funkci oddělování částí projevu (místo čárky ohraničující vsuvku a přístavek), vyjádření rozsahu nebo vyznačení přestávky v řeči (k zesílení platnosti lze použít i více pomlček za sebou), dále i pro uvození přímé řeči a místo nuly v psaní peněžních částek (*Pepa si vydělal přesně 50,-*).

Pomlčku oddělujeme z obou stran mezerami, komplikovanější situace je pouze tehdy, pokud toto znaménko vystupuje ve funkci výrazů *až*, *až do* nebo *proti* (*versus*): V případě, že jsou oba pomlčkou oddělené výrazy jednoslovné, píšeme pomlčku bez mezer (např. *otevírací doba 8–16, utkání Praha–Tábor*). Pokud je alespoň jeden z výrazů víceslovný, pomlčku mezerami oddělujeme (např. *autobus Hradec Králové – Litomyšl, utkání Praha – Mladá Boleslav*). Stejnými pravidly se doporučujeme řídit i pro vyjádření vztahu (např. *vztah člověk–zvíře, vztah malý muž – velká žena*).

Specifický případ užití pomlčky je nahrazení spojovníku v případech zápisu víceslovných názvů správních oblastí – např. *Praha 10 – Zahradní Město; Praha 6 – Ruzyně*. (Viz [Spojovník](#).)

V případě, kdy by vedle sebe měla být ve větné souvislosti pomlčka a čárka, může se psát jen pomlčka. Doporučujeme však zachovávat obě interpunkční znaménka, a to zvláště v takovém případě, kdy by byla narušena srozumitelnost věty (např. *S politováním musíme říci – i přes ohlas celé akce –, že zde o žádný průkopnický čin nejde*).

Stojí-li pomlčka na konci řádku, na dalším se (na rozdíl od spojovníku a lomítka) neopakuje.

Příklady:

pomlčka místo čárky: *Tato kniha – vydaná ještě před válkou – je opravdu úžasná.*

vyznačení přestávky v řeči: *Už toho mám opravdu dost, ty –*

vyjádření rozsahu: *otevířeno 8–20; trasa Praha – Hradec Králové; trasa Tábor–Bechyně; 1.–3. 6., ale 1. 1. – 7. 12.* (viz [Kalendářní data](#) a [Časové údaje](#))

uvození přímé řeči: *– Čím se živíte? – Překládám. – To máte říct rovnou, že děláte skladníka!*

finanční částky: *Kniha stojí Kč 150,-* (viz [Peněžní částky, značky měn](#))

pomlčka a čárka: *Náhle tato skupina lidí, které znali jako drsné a nevzdělané – určitě ne jako intelektuální elitu –, začala mluvit cizími jazyky.*

[Skrýt zobrazený výklad](#)

⁴[Spojovník](#)

Naposledy změněno 27. září 2007.

©2008 Jazyková poradna ÚJČ AV ČR, v. v. i. [Právní upozornění](#)